



UTBLICK
MELIDES ART
PORTUGAL

KONSTUTOPI I VILDMARKEN

Melides Art har på kort tid blivit en snackis i Portugals konstvärld. Å ena sidan en konstpark och kulturinstitution för kreatörer från när och fjärran, å andra sidan ett grindsamhälle för utvalda mecenater.

TEXT ERIK AUGUSTIN PALM FOTO FRANCISCO NOGUIERA, JOÃO SEIÇA

Melides Art, Portugal.

UTBLICK
MELIDES ART
PORTUGAL





Miguel Carvalho,
grundare av Melides
Art i Portugal.

Vi lever i konstparkernas era. Från Wanås i Skåne till Naoshima i Japan finns utomhusosaserna där arkitektur, design och konst samspelar med natur och lokalbefolkning. Portugal är inget undantag. Landets konstscen har under de senaste fem åren exploderat och är nu en av Europas mest prominenta, med mässor som ARCO i Lissabon och en sjudande galleri- och museiscen både i huvudstaden och runtom i landet.

Söder om Lissabon, två kilometer inåt från Alentejokusten, öppnade för två år sedan konstresorten Melides Art. Det är på samma gång ett minisamhälle för ett antal utvalda mecenater och en experimentell utomhuskonstpark. Allting framfantiserat och genomdrivet av den excentriske entreprenören och konstentusiasten **Miguel Carvalho** i samarbete med Melides Art-borna, som alla driver egna kulturverksamheter inom konst, musik, dans, film och olika korsningar av dessa.

– Det här är en unik plats på jorden, säger Miguel Carvalho inspirerat när han visar mig runt på ågorna, där det byggs och hamras för fullt på sanddynerna mellan tallar och korkträdd.

– Skälet till att jag kände mig så dragen hit var att det finns en särskild känsla av tid här. Den emanerar från en symfoni av faktorer, där naturen är viktigast. Stillheten, frånvaron av människor, ljudet av vinden i träden, ljuset, närheten till stranden... Allt det gör att man naturligt sänker sitt tempo. Dessa förnimmelser fångade mitt intresse.

MIGUEL CARVALHO KAN sitt säljsnack, men han överdriver inte. Melides Art är sällsamt att skåda. Det hägringsliknande området rymmer utöver konstparken ett hotell med spa, en utställningspaviljong, konstnärssateljéer och 34 privatbostäder. Spanska arkitektkontoret Esteva i Esteva har ritat grundkonceptet med de låga, labyrintiska husen vars beige-brun-gråa färgskala smälter samman med omgivningen.

– Här kan du se att vi använder kork som isolering. Vi köper den lokalt och därmed investerar vi i regionens hjärta. Man producerar mest kork här i hela världen, säger Miguel Carvalho vid ett halvfär-

digt hus, pekandes på ett skikt mellan väggarna.

Vi går vidare till en färdig bostad, där det hålls en bjudning för den berömda italienska fotografen **Letizia Battaglia** som sedan 1974 har dokumenterat maffians brutalitet i sitt hemland. Den 84-åriga fotokonstnären är exceptionellt energisk för sin ålder, har rosafärgat hår och springer omkring med sin Leica på terrassen som vetter mot en långsmal pool. En filmduk är uppspänd mot träden. Snart är det dags för visning av *Shooting the Mafia*, dokumentären om hennes liv (som visades på Stockholms filmfestival i höstas). Dagen efter är det vernissage för en ny utställning med hennes och hennes partners bilder.

– Att få hit Letizia Battaglia och vad som följt av det är ett bra exempel på vår verksamhet. Vi uppmuntrar alltid våra besökande konstnärer att bjuda med vänner och medkonstnärer. Genom Letizia upptäckte vi hennes partner **Roberto Timperi** och hans konst, och båda har etablerat nya kreativa samarbeten genom sin närvaro på Melides Art.

AMBITIONEN HAR VARIT att kultivera fram vad författaren **Steven Johnson** kallar ”ett flytande nätverk”, där olika kreatörer samlas med ett etablerat gemensamt syfte, som en utgångspunkt för en pågående dialog.

– Inom denna dialog föds sedan nya projekt och idéer som ständigt korsbefruktas och bryter ny mark för kreativt tänkande, säger Miguel Carvalho, fortsatt uppsluppet.

Melides Art ligger än så länge i startgroparna, men detta ”flytande nätverk” har redan tagit form. Inte minst genom besök av konstnärer som Letizia Battaglia och **Aaron King**, popstjärnor som **Charli XCX** och portugisiska storheter som den experimentelle folksångaren **Dino D’Santiago** – men också helt okända artister och kreatörer. För tillfället planeras en vistelse för den amerikanske installationskonstnären **Johannes Vanderbeck** som ska leda till en utställning, ett manusskrivarläger med **Paxton Winters** (regissören till den hyllade konstfilmen *Pacified*), samt ett flerdagarsläger för unga resande konstnärer.

DET ÄR EN verksamhet som överskrider geografiska, sociokulturella och socioekonomiska linjer, ett grepp sprunget ur Miguel Carvalhos mångskiftande bakgrund. Han är född i Peru, uppväxt i Schweiz, Brasilien och Portugal och har en entreprenörsbana bakom sig både i Asien och hemma Portugal. Hans IT-bolag Contentlab såldes för ett rekordbelopp år 2000.

Ger man sig ut i Melides Arts konstpark, möts man av skulpturer som Marnie Webers lekfulla *Autumn Bear*, samt Olaf Breunings gåtfulla figurer.



FOTO MELIDES ART

Inredningen på Melides Art kombinerar det enkelt naturnära med det gediget bekväma.

UTBLICK
MELIDES ART
PORTUGAL

På Melides Art smälter konst och rum samman – här genom skulpturer av Anabela Soares.



UTBLICK
MELIDES ART
PORTUGAL



FOTO JOÃO SEICA



Till vänster: **Marta Pereira da Costa** spelar den portugisiska folkmusikstilen fado, på portugisisk gitarr.

Susan Swartz triptyk, *Natural Flux 101, 102 & 103*, på Melides Arts konstpaviljong.

FOTO FRANCISCO NOGUEIRA



Den italienska fotografen **Letizia Battaglia** besöker Melides Art.



FOTO JOÃO SEICA

– Jag har en väldigt speciell relation till geografi, säger han.

Men hur gränsöverskridande och öppet Melides Art än må verka, kvarstår faktumet att dess centrum bokstavligen är ett grindsamhälle där bara extremt förmögna människor kan ansöka om permanent tillträde. Riskerar inte det att kasta en skugga över de inbjudna kulturskaparnas aktiviteter, som kan göra dem till underdåniga gästspel? Inte enligt Miguel Carvalho, som direkt pekar på att mecenatprincipen sitter i konsthistoriens ryggrad.

– Det vi gör går bortom de hierarkier som traditionellt kan uppstå i de sammanhangen. Vi har skapat ett ekosystem baserat på den klassiska idén om ett donatornätverk, men i modern tappning. De som främjar konsten ekonomiskt blir medskapare tillsammans med konstnärerna, och inte bara genom

att vara initiativtagare. Initialt kände jag en viss oro inför detta, för hur aktiva våra tomtägare skulle komma att bli. Men det är överraskande hur pass delaktiga alla har varit hittills, och hur mycket av ett konstnärligt laboratorium som det faktiskt har blivit.

DET ÄR ETT tag kvar tills samtliga 34 tomter är bebodda, så Melides Arts egentliga skepnad har kanske fortfarande inte visat sig. Men det oroar inte Miguel Carvalho.

– Om det hela går vägen, strålände. Om det inte gör det, strålände. Det finns inget sådant som ett värdelöst experiment. ♦

Erik Augustin Palm
Kulturjournalist och TV-producent,
baserad i Los Angeles och Tokyo

UTBLICK MELIDES ART PORTUGAL